

samlede Stemmetal. Der er af Statistisk Departement foretaget en Undersøgelse af Delingen af Stemmer indenfor den Valgalliance, der fandt Sted, for de Kredses Vedkommende, hvor Valgalliancen havde Udtryk, og dette har kunnet gøres, fordi der ganske kort efter fandt Valg Sted til Landstinget; ved Valgmandsvalget der gik de to Partier hver for sig, ogsaa i saadanne Kredse, hvor de havde samvirket ved Folketingsvalget. Resultatet blev, at ved Kredsvalgene vilde det af den ærede Ordfører for Venstre forudsatte være indtruffet, nemlig at et Parti ved Kredsvalget havde faaet saa mange Mandater, at det havde opnaaet langt udover, hvad det burde have af det samlede Antal af Folketingsmænd. Tillægsmandaterne indbefattet. Det viste sig, at Venstre vilde have faaet 10 Mandater for mange, et Forhold, som Tillægsmandaterne jo ikke paa nogen Maade kunde raade Bod paa, idet det var 10 for mange i Forhold til det samlede Antal, 140. Venstre vilde have faaet. Fejlen ramte de andre Partier saaledes, at af disse 10 Mandater, som Venstre havde faaet for mange, vilde det konservative Folkeparti have afgivet 3, det radikale Venstre 3 og Socialdemokraterne 4 Mandater. For Hovedgrupperingens Vedkommende vilde dette have medført, at den Gruppering, som havde afgivet flest Stemmer i Forhold til den anden, havde faaet et betydeligt Mindretal i Folketinget, altsaa den forholdsmæssige, ligelige Repræsentation havde paa dette Punkt svigtet. Naar man derfor vender tilbage til den Diskussion, som fandt Sted i Landstinget om dette Lovforslag, og undersøger, hvem der havde Ret i sin Bedømmelse af denne Valgmaade, den ærede Ordfører for Udvalget, som saa meget pessimistisk, eller jeg, som saa optimistisk paa det, tror jeg ikke, man kan sige, at nogen af os ubetinget havde Ret. Hovedresultatet viser jo et gunstigt Billede, en nærmere Undersøgelse af det viser særdeles ugunstige Resultater.

Jeg har derefter prøvet paa at undersøge, om dette var en Grundfejl i selve Valgmaaden, som ikke kunde rettes ved Ændringer indenfor Systemet, og jeg kom til det Resultat, at jeg havde Ret, da jeg udtalte, at naar man saa Manglerne, vilde det ikke være vanskeligt at paavise, hvorledes de skulde rettes. Det Lovforslag, jeg har fremsat i Folketinget, og som nu føres frem her i dette høje Ting, er altsaa et Forsøg paa indenfor Systemet at rette de Mangler, Valget i 1918 har paavist.

Lovforslaget falder i to Dele, en en-

delig og en foreløbig. Det endelige Forslag har til Hensigt at rette Fejlene saaledes, at man maatte mene, at Valgloven derefter kunde virke tilfredsstillende. Det sker ved at formindske Antallet af Kredsmandater noget og forøge Antallet af Tillægsmandater ikke ubetydeligt. Dette kræver en Forøgelse af Folketingets Medlemstal udover, hvad Grundloven tillader, og derfor vil det altsaa ikke kunne gennemføres, før en Grundlovsændring er vedtaget. Dette er Aarsagen til, at denne Ordning ikke kan foreslaas bragt i Anvendelse ved det første Valg, og ved den midlertidige Ordning, som selvfølgelig er indenfor den nuværende Grundlovs Rammer, retter man visse tekniske Mangler ved Tillægsmandaternes Fordeling. Blandt andet foreslaas det at lade Fordelingen ske under eet for hele Landet og ikke efter Omraadedelingen, saaledes som det ved „den sorte Streg“ er fastslaaet i Loven. Endelig formindsker man Kredsmandaterne med 4; dette giver jo ikke tilstrækkeligt ved det første Valg, det er klart, men jeg har ikke ment at kunne foreslaa en større Nedlæggelse end 4 Mandater; disse Mandater falder i Jylland. Jeg skal gøre opmærksom paa, at ved Valgloven i 1914—15 blev der paa Øerne nedlagt 7 Kredse og oprettet 1, altsaa nedlagt i alt 6, medens der i Jylland blev nedlagt 2 og oprettet 3, altsaa 1 mere, end der blev nedlagt; i København og Frederiksberg blev der oprettet 8 nye Mandater under Hensyn til den mangelfulde Repræsentation, Hovedstaden havde i Forhold til sin Vækst. Ved en Nedlæggelse af 4 Mandater i Jylland vil altsaa den store Nedlæggelse af Kredse paa Øerne, som Loven i 1914—15 bragte, noget blive opvejet, og et noget rimeligere Forhold mellem Repræsentationen paa Øerne og i Jylland vil blive tilvejebragt.

Bortset fra, hvad der her er fremført, som altsaa kun i ganske enkelte Hovedtræk skildrer Forsøget paa at rette Valglovens konstaterede Mangler indenfor det gældende System, indeholder Forslaget Bestemmelser, der sigter paa at gøre Valgloven anvendelig, naar Sønderjyderne skal have Adgang til at stemme til Rigsdagen. Dette kræver Tillægsbestemmelser baade vedrørende Folketing og Landsting, og der er her foreslaaet en Fremgangsmaade, der har fundet Tilslutning fra alle Sider, nemlig at Kredsinddelingen, Fastsættelsen af Kredsenes og Tillægsmandaternes Antal, og Ordningen vedrørende Lands-